

15.4.2015

Liikenne- ja viestintäministeriö

LVM:n lausuntopyyntö 13.2.2015, LVM/321/13/2014

Lausunto yksityistielain uudistamistarpeita koskevasta selvitysmiehen raportista

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa yksityistielain uudistamistarpeita koskevasta selvitysmiehen raportista. Liikenne- ja viestintäministeriö asetti maaliskuussa 2014 diplomi-insinööri Esko Hämäläisen selvittämään yksityistielain (358/1962) uudistamistarpeita. Selvitysmiehen raporttia on tarkoitus käyttää tausta-aineistona yksityistielain kokonaisuudistuksessa, joka on suunniteltu aloitettavaksi seuraavalla hallituskaudella.

Selvitysmiehen esittämät yksityistielain uudistamisen tavoitteet ovat kannatettavia. Uuden lain tulee olla selkeä ja johdonmukainen, mutta myös joustava ja uudenlaiset toimintatavat ja -mahdollisuudet huomioon ottava. Lain tulee edistää tehokkaampaa ja taloudellisempaa tienpitoa muuttuvassa toimintaympäristössä. Tämä voi edellyttää tiekuntien nykyisen koon kasvattamista ja uudenlaisia ratkaisuja tienpidon järjestämiseksi.

Valtiovarainministeriö kannattaa valtion yksityistieavustusten vaikuttavuuden parantamista suuntaamalla ne elinkeinoelämän, asutuksen ja palvelujen kannalta merkittävimmille teille. Avustusjärjestelmien yhdistämisellä on voitava vähentää hallinnollista työtä. Lain uudistamisen yhteydessä tulee arvioida näiden taloudellinen merkitys.

Valtionapuviranomaiseksi esitetään elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusta, mikä on perusteltua koko liikennejärjestelmän ja kuljetusketjun hallinnan näkökulmasta. Myös tämän osalta on jatkovalmistelussa selvitettävä taloudelliset vaikutukset resursoinnin ja mahdollisten IT-järjestelmien muutosten osalta samoin kuin muiden toimenpide-ehdotusten osalta, joilla on mahdollisesti vaikutusta valtion talouteen.

Selvitysmies toteaa, että raportissa tehdyt ehdotukset osaltaan vähentäisivät kuntien tehtäviä (mm. kuntien tielautakuntien lakkauttaminen, luopuminen kuntien suostumuksesta liikennemerkkien asettamiseen eräissä tapauksissa sekä muutokset kuntien yksityisteiden hoitosopimus- ja avustusjärjestelmiin), mutta joiltakin osin voisivat myös lisätä kuntien vastuita (mm. asemakaava-alueiden yksityisteiden tienpitovastuiden selkeyttäminen).

Selvitysmies esittää kuntien tielautakuntien lakkauttamista ja toimitustehtävien siirtämistä Maanmittauslaitokselle, joka toimisi myös muutoksenhakuviranomaisena. Keskittämällä toimitusasiat ne saataisiin kytkettyä paremmin kiinteistöjärjestelmään. Valtiovarainministeriö katsoo, että ehdotus on kannatettava. Usein yksityistieasioiden hoitoa varten on ollut kunnissa osoitettavissa varsin vähän resursseja ja tarvittavan osaamisen ylläpito on voinut olla haastavaa, koska toimituksia on määrällisesti vähän. Muutoksenhakutoimituksissa on lisäksi voinut esiintyä esteellisyongelmia.

Selvitysmies esittää raportissaan myös yksityisteiden liikennemerkkien asettamista koskevan sääntelyn keventämistä. Valtiovarainministeriö toteaa, että tämä kysymys tultaneen ratkaisemaan tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteydessä, kun selvitetään yksityisteiden ja yleisen liikenteen suhdetta ja vastuuta kokonaisuudessaan.

Kuntien myöntämät vuosittaiset yksityistieavustukset ovat olleet yli 30 miljoonaa euroa. Selvitysmies esittää perustellusti, että kunnat jatkossakin päättäisivät itse avustuksistaan. Jatkovalmistelun on kuitenkin pohjauduttava siihen, että nykyisessä taloustilanteessa ei ole odotettavissa merkittäviä uusia valtion tai kuntien panostuksia yksityistieverkkoon. Tämä kehitys näkyy jo nyt kuntien hoitosopimusten lakkauttamisena ja yksityistieavustusten leikkaamisena. Selvitysmies toteaa, että yksityistienpitoa ei jatkossa voida perustaa avustusten varaan, ja avustusjärjestelmää tulee selkeyttää ja tehostaa. Jatkovalmistelussa nouseekin keskiöön löytää yksityisteiden rahoitukseen malli, joka luo pitkällä aikavälillä parhaat edellytykset yksityistieverkon säilymiseen ja ylläpitoon yksityisten ihmisten ja elinkeinoelämän tarpeet sekä julkisen rahoituksen niukkuus huomioon ottaen.

Selvitysmies katsoo, että asemakaava-alueiden yksityistietilanne on epäselvä. Kuntien kaava-alueille on jäänyt yksityisteitä, jotka kunnat ovat ottaneet hoitaakseen, mutta ne eivät ole kuitenkaan vielä ryhtyneet maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen katujen rakentamiseen. Selvitysmies esittääkin asemakaava-alueiden yksityisteiden siirtoa kuntien vastuulle. Raportissa ei ole kuitenkaan arvioitu kuntien vastuulle esityksen myötä siirtyvien yksityisteiden määrää eikä esityksen vaikutuksia ole kuvattu lainkaan. Esityksen vaikutukset kuntien toimintaan ja talouteen tulee selvittää jatkovalmistelussa tarkemmin. Lähtökohtaisesti uusien kuntien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta tulee pidättäytyä, jos ei samalla päätetä vastaavan suuruista tehtävien ja velvoitteiden karsimisesta tai uusien annettavien tehtävien ja velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta.

Valtiovarainministeriö katsoo, että suuri osa selvitysmiehen ehdotuksista on luonteeltaan keskustelunavauksia. Ehdotusten toteuttamiskelpoisuutta ja vaikutuksia tuleekin tarkastella ja arvioida tarkemmin lain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Valtiosihteeri
kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Päivi Laajala